

Sygn. akt III AUa 1472/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Horbulewicz
Sędziowie:	SSA Magdalena Budzyńska - Górecka SSA Maciej Piankowski (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2012 r. w Gdańsku

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń

z dnia 29 maja 2012 r., sygn. akt VIII U 282/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1472/12

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A. G. odwołał się od decyzji pozwanego organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 06.02.2012 r., którą odmówiono mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, gdyż ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 10 lat, 8 miesięcy i 3 dni.

Kwestionując powyższą decyzję ubezpieczony domagał się zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. na stanowisku ślusarza - montera, którą wykonywał na jednej hali produkcyjnej ze spawaczami.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 29.05.2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od daty

złożenia wniosku; a ponadto stwierdził, że pozwany ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

Ubezpieczony (ur. (...)) w dniu 05.01.2012 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Nie jest on członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nie pozostaje w stosunku pracy.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 33 lata, 5 miesięcy i 13 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 10 lat, 8 miesięcy i 3 dni pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 06.02.2012 r. pozwany odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na to, że ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Pozwany nie uznał zatrudnienia ubezpieczonego od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. jako pracy w warunkach szczególnych.

Od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. ubezpieczony był zatrudniony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku określonym jako ślusarz - monter, ślusarz - blacharz.

Ubezpieczony w spornym okresie montował cysterny kolejowe, wycinał segmenty prefabrykatów dla stoczni, tj. konstrukcje stalowe takie jak burty, pokrywy, konstrukcje kadłuba. Jego praca odbywała się na hali produkcyjnej, na której równocześnie pracowali monterzy i spawacze.

Pracodawca wystawił ubezpieczonemu - w dniu 31.08.1999 r. - świadectwo pracy, w którym w pkt 8 wskazał, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A, działem XIV, poz. 12, p. 6 zarządzenia (...) z dnia 01.08.1983 r.

Sporny okres został uwzględniony jako okres pracy w warunkach szczególnych przez Powiatowy Urząd Pracy w G. do celów przyznania ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o akta ubezpieczeniowe, akta osobowe, dokumentację z Powiatowego Urzędu Pracy w G., których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd Okręgowy uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd ten uznał za wiarygodne zeznania ubezpieczonego, bowiem znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, że na tle ustalonego stanu faktycznego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem spełnia on wszelkie przesłanki dla przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia.

Ubezpieczony domagał się ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Podstawą takiego żądania jest art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Przepis ten stanowi szczególne uregulowanie, tworząc osobną kategorię ubezpieczonych i mając zastosowanie do innych stanów faktycznych, aniżeli objęte regulacjami art. 32 ust. 1 i 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis art. 184 cyt. ustawy znajduje zastosowanie w stosunku do osób urodzonych po dniu 31.12.1948 r., które zasadnicze, wskazane w nim warunki nabycia prawa do świadczenia, spełniły już w dacie wejścia ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc na dzień 01.01.1999 r. i gwarantuje osobom tym możliwość nabycia prawa do świadczenia na dotychczasowych warunkach. Przepis ten został zawarty w przepisach przejściowych, ma na celu zagwarantowanie częściowo nabytych uprawnień emerytalnych - prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach osobom urodzonym po 31.12.1948 r. - z tytułu spełnienia warunków stażowych, określonych w tym przepisie, do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Niewątpliwie bowiem ustawa o emeryturach i rentach z FUS ograniczyła uprawnienia emerytalne tych osób, chociażby w art. 46 ust. 1 określając czasokres, do

którego można spełnić warunki do uzyskania świadczenia. Z uwagi na ten fakt właśnie ustawodawca wprowadził przepis przejściowy, jakim jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pozwalający realizować wskazanej w nim grupie ubezpieczonych prawo do emerytury.

Stosownie do jego treści, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w tym przepisie przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z art. 27 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01.01.1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, a nadto mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Nadto, zgodnie z art. 32 ust. 1 i 4 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01.01.1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 (ust. 1), gdzie wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Przepisami dotychczasowymi, do których odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do treści § 3 tego rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Natomiast w myśl § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn,

- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w cytowanym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Przepis § 2 rozporządzenia stanowi dalej, iż okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według stosownego wzoru lub w świadectwie pracy.

Należy podkreślić, że wskazanego wyżej ograniczenia dowodowego, dotyczącego ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Ustawa z dnia 18.04.1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 20, poz. 85 ze zm.), nakazująca stosowanie w sprawach z

zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przepisy kodeksu postępowania cywilnego (art. 1 ust. 3 wym. ustawy), nie zawiera ograniczeń dowodowych.

Bezspornym jest, że ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności posiadanie przez ubezpieczonego wymaganego 15-letniego okresu pracy w tychże warunkach.

Do okresu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. - wobec nieprzedłożenia przez ubezpieczonego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz zakwestionowania świadectwa pracy z adnotacją o zatrudnieniu w warunkach szczególnych.

Prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z 22.06.2005 r., I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe potwierdziło, że okresem zatrudnienia ubezpieczonego wykonywanym w szczególnych warunkach jest okres zatrudnienia od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r., który to okres - wraz z okresem uwzględnionym przez pozwanego w wymiarze 10 lat, 8 miesięcy i 3 dni - przekracza wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 12, pkt 6 cytowanego rozporządzenia, wykonywał on bowiem swoją pracę w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych.

Podnoszona przez ubezpieczonego okoliczność, że stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę w warunkach szczególnych od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r., uwzględnionym przez Sąd Okręgowy, znalazła potwierdzenie w treści przedłożonego w toku postępowania przed organem rentowym świadectwa pracy z dnia 31.08.1999 r., w którego pkt 8 stwierdzono, iż ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, zgodnie z wykazem A, działem XIV, poz. 12, p. 6 zarządzenia MBiPMB z dnia 01.08.1983 r. Nadto, jak wynika z załączonej do akt dokumentacji z Powiatowego Urzędu Pracy w G., sporny okres został zaliczony do okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych i w związku z faktem posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych przez ubezpieczonego PUP przyznał mu prawo do zasiłku przedemerytalnego.

Ubezpieczony w zeznaniach wskazał na czynności, których dokonywał w spornych okresach. Treść jego zeznań - zdaniem Sądu Okręgowego - jest zgodna z adnotacją o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych zawartą w świadectwie pracy. W związku z powyższym analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pod kątem charakteru pracy ubezpieczonego w spornym okresie wskazuje, że była to praca w warunkach szczególnych.

Należy uznać, że ubezpieczony wykazał wymagane przepisem 15 lat pracy w szczególnych warunkach, spełnia zatem warunki do przyznania mu emerytury, przy czym emeryturę należało przyznać ubezpieczonemu od dnia złożenia wniosku o emeryturę, na podstawie art. 129 ust. 1 w zw. z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Wobec powyższego, na mocy przepisów przywołanych wyżej i w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I wyroku.

Na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w punkcie II wyroku, Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem nie było przeszkód, by poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w spornym okresie, mających wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia, nastąpiło na etapie postępowania sądowego. Ubezpieczony przedłożył na etapie postępowania przed organem rentowym świadectwo pracy z adnotacją o zatrudnieniu w warunkach szczególnych w spornym okresie.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany organ rentowy, który zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części dotyczącej pkt. II, zarzucając naruszenie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) poprzez uznanie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Pozwany wniósł o uwzględnienie apelacji poprzez zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pkt II i orzeczenie, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji lub uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Uzasadniając apelację pozwany podał, że odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury, ponieważ nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS do okresów pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył okresu od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A ponieważ w „zwykłym” świadectwie pracy z dnia 31.08.1999 r. zakład pracy podając, iż wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach, a mianowicie, iż wykonywał prace jako ślusarz- monter, ślusarz-blacharz powołał się tylko na przepisy zarządzenia resortowego - Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, o których mowa w wykazie A, dział XIV, poz. 12, pkt 6 - pracownik zatrudniony w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych, bez powołania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd I instancji na okoliczność charakteru wykonywanej pracy w spornym okresie przesłuchał ubezpieczonego oraz dokonał analizy zgromadzonych dowodów zawartych zarówno w

aktach rentowych, jak i osobowych. Zdaniem Sądu zebrany materiał dowodowy oraz treść zeznań ubezpieczonego uzupełniały się wzajemnie oraz znalazły potwierdzenie w zebranych materiałach dowodowych tzn. jest zgodna z adnotacją zawartą w „zwykłym” świadectwie pracy o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach. Zatem Sąd Okręgowy uznał, iż przeprowadzone postępowanie potwierdziło, że od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach, tj. prace wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 12, pkt 6 zarządzenia resortowego MBiPMB z dnia 01.08.1983 r. Wobec powyższego Sąd I instancji uznał, że ubezpieczony udowodnił wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wobec czego nabył prawo do spornego świadczenia.

Pozwany nie podziela stanowiska Sądu I instancji w zakresie stwierdzenia odpowiedzialności pozwanego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem organu rentowego nie można stwierdzić jego odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w niniejszej sprawie, ponieważ wydając decyzję odmawiającą prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie naruszył brzmienia przepisów art. 184 w związku z art. 32 oraz art. 118 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie dysponował materiałem dowodowym, który umożliwił (już na etapie postępowania przed organem) zaliczenie do okresów pracy w szczególnych warunkach -spornego okresu pracy. Przedłożone na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach „zwykłego” świadectwo z pracy z dnia 31.08.1999 r. tylko z wpisem o okresie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie spełnia wymogów formalnych, bowiem nie określa stanowiska zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. Z kolei Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok po dokonaniu przesłuchania ubezpieczonego,

uwzględnieniu jego zeznań oraz po zapoznaniu się z dowodami zawartymi zarówno w aktach osobowych, jak i aktach nadesłanych z Powiatowego Urzędu Pracy w G.. Zatem jest to nowa okoliczność w przedmiotowej sprawie. Pozwany nie dysponował aktami osobowymi ubezpieczonego i nie mógł przesłuchać wnioskodawcy ze względu na ograniczone środki dowodowe, które mogą być uwzględnione w postępowaniu przed organem rentowym. Dopiero postępowanie sądowe umożliwiło rozstrzygnięcie sporu. Sąd dysponował nowymi środkami dowodowymi i nową dokumentacją w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na obecnym etapie postępowanie prawomocnie została już rozstrzygnięta kwestia prawa ubezpieczonego do emerytury w wieku obniżonym. Sporne natomiast pozostawało jedynie to, czy pozwany ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na wstępie należy stwierdzić, że prawo do emerytury w wieku obniżonym jest uzależnione między innymi od osiągnięcia co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony prawa do emerytury dochodził w oparciu o przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które zostało wydane w wykonaniu delegacji ustawowej z art. 55 ustawy z 14.12.1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Rozporządzenie to w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Wynika to z wyraźnego brzmienia tego przepisu.

Zgodnie z art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) wiek emerytalny ubezpieczonych – będących pracownikami, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom tym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisami tymi są przepisy cytowanego wyżej rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r.

Przepis art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wprowadza generalną zasadę postępowania emerytalno-rentowego, tj. zasadę wnioskowości (fakultatywności).

Według art. 116 ust. 5 w/w ustawy do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

W wykonaniu powyższej delegacji Minister Pracy i Polityki Społecznej wydał w dniu 11.10.2011 r. rozporządzenie w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237, poz. 1412), w którym wymieniono dowody uzasadniające prawo do świadczeń, które powinny być dołączone do wniosku w sprawie przyznania świadczeń, a także zakres danych, które mogą być udowodnione w drodze zeznań świadków lub oświadczeń ubezpieczonych, wraz ze wskazaniem formy tych zeznań lub oświadczeń (§ 1 ust. 1). Należy jednak podkreślić, że uregulowanie powyższe ma zastosowanie w postępowaniu administracyjnym, czyli przed organem rentowym. W postępowaniu odwoławczym (sądowym) nie stosuje się ograniczeń dowodowych (art. 473 k.p.c.).

Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 w/w rozporządzenia zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające okresy uzasadniające prawo do świadczeń. Według § 22 środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w

szczegółności: legitymacja ubezpieczeniowa; legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

W § 29 ust. 1 cyt. rozporządzenia przewidziano, że w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również dopuszczone dodatkowe dowody, jeżeli są one niezbędne do załatwienia sprawy. W tym przypadku organ rentowy wzywa zainteresowanego lub inny podmiot do przedłożenia tych dodatkowych dowodów, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 60 dni, licząc od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli wezwanie do przedłożenia dodatkowych dowodów jest kierowane do innego podmiotu niż zainteresowany, organ rentowy każdorazowo informuje o tym zainteresowanego. Dopiero, jeżeli środek dowodowy nie został dostarczony w wyznaczonym terminie, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie świadczeń na podstawie posiadanych dowodów.

Ponadto należy też wyjaśnić, że według art. 122 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS organy administracji rządowej, samorządowej i pracodawcy są zobowiązane do udzielania organom rentowym pomocy i informacji w sprawach świadczeń przewidzianych w ustawie. Istotne jest również, że – zgodnie z art. 125a ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - płatnik składek jest zobowiązany, na żądanie organu rentowego, do wystawienia dokumentów (zaświadczeń) w celu udowodnienia okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W niniejszej sprawie ubezpieczony domagał się zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A.w G.. Pracodawca wystawił ubezpieczonemu - w dniu 31.08.1999 r. - świadectwo pracy, w którym w pkt 8 wskazał, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A, działem XIV, poz. 12, p. 6 zarządzenia MBiPMB z dnia 01.08.1983 r. Organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r. - wobec nieprzedłożenia przez ubezpieczonego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz zakwestionowania świadectwa pracy z adnotacją o zatrudnieniu w warunkach szczególnych.

Organ rentowy – wbrew dyspozycji wskazanych wyżej przepisów, w tym zwłaszcza § 29 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe – przed wydaniem zaskarżonej decyzji nie podjął próby wyjaśnienia charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w okresie od 23.05.1994 r. do 31.12.1998 r., chociaż był do tego nie tylko uprawniony, ale zobowiązany. Już w odwołaniu ubezpieczony wskazywał, że sporny okres został uwzględniony przez Powiatowy Urząd Pracy w G..

Wobec wniesienia odwołania Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, które opierało się zasadniczo na analizie dowodów z dokumentów (Powiatowego Urzędu Pracy w G. i akt osobowych ubezpieczonego). Takie też dokumenty mógł pozyskać organ rentowy jeszcze przed wydaniem zaskarżonej decyzji.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny uznał, że pozwany ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, a rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II zaskarżonego wyroku nie narusza art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.